

USTEKINUMAB

MEDICATIE VOOR IBD-PATIËNTEN

INHOUD

01	Integrines en anti-integrines	4
02	Wie komt in aanmerking?	4
03	Vorbereiding	5
04	Mogelijke nevenwerkingen	5
05	Speciale situaties	6
06	Terugbetaling	6
07	Je behandeling in het UZ Gent	6
08	Samenvatting	7

01 USTEKINUMAB

Eiwitten IL-12 en IL-23

Bij patiënten met auto-immuunziekten reageert het immuunsysteem abnormaal tegen het eigen lichaam, waardoor er een ontsteking ontstaat. Die foute reactie gebeurt ook bij patiënten met ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Interleukine-12 en -23 (IL-12 en IL-23) zijn eiwitten met pro-inflammatoire eigenschappen die een belangrijke rol spelen in de werking van het immuunsysteem.

Behandeling met ustekinumab

Ustekinumab is een IL-12 en IL-23 remmer en heeft daardoor een anti-inflammatoir effect. Ustekinumab wordt gebruikt bij de behandeling van verschillende auto-immuunziekten.

Ustekinumab blokkeert de eiwitten IL-12 en -23 door '**monoklonale antilichamen**' te gebruiken. Dat zijn eiwitten die geproduceerd worden door nauwkeurig bewerkte, levende cellen. De antilichamen zijn heel nauwgezet samengesteld om, na toediening in het lichaam, te binden met een specifiek doeleiwit, in dit geval IL-12 en -23. Door die binding kunnen die eiwitten hun functie niet meer uitoefenen. De ontsteking valt stil.

Ustekinumab begint te werken na enkele weken. In sommige gevallen duurt het langer en bij sommige mensen werkt het helaas onvoldoende of helemaal niet.

Toediening

Ustekinumab is een IgG1K-monoklonaal antilichaam. Dat zijn grote eiwitten die je niet via de mond kan innemen. De eerste toediening van ustekinumab gebeurt daarom in het ziekenhuis via een **intra-veneus infuus**. Nadien wordt ustekinumab subcutaan toegediend om de 8 of 12 weken. Die subcutane toediening doe je zelf. Je krijgt de techniek aangeleerd door de behandelende arts en/of IBD-verpleegkundige.

02 WIE KOMT IN AANMERKING?

Een behandeling met ustekinumab kan in België in principe enkel worden gestart bij patiënten met matig tot ernstig actieve colitis ulcerosa of actieve ziekte van Crohn én als je gedurende voldoende lange tijd een ander (biologisch) geneesmiddel kreeg met onvoldoende effect of met nevenwerkingen tot gevolg. Ustekinumab mag dus niet als eerst biologische therapie opgestart worden.

03 VOORBEREIDING

Tuberculosescreening

Het is wettelijk verplicht om vóór de start van een ustekinumab-behandeling een vroegere besmetting met tuberculose uit te sluiten. Tuberculose ontstaat als de tuberkelbacil leidt tot een longontsteking. Vaak kunnen personen met een normale afweer deze infectie zelf bestrijden zonder behandeling, vaak zelfs zonder symptomen te ervaren. Nadien kan de tuberkelbacil zich echter 'slappend' in het lichaam nestelen. Als de afweer tegen infecties vermindert, bijvoorbeeld door anti-TNF α , kan er dan actieve tuberculose ontstaan. De screening naar tuberculose gebeurt met een radiografie van de longen, een huidtest (PPD of Mantoux) en/of een bloedtest (IGRA).

Vaccinaties

Als dat nog niet het geval was, word je vóór de start van een ustekinumab-behandeling gevaccineerd tegen hepatitis B, tetanus, de mazelen en pneumokokken. Ook het vaccin tegen COVID-19 is aangeraaden. Die vaccinaties mogen uiteraard ook door de huisarts geplaatst worden.

04 MOGELIJKE NEVENWERKINGEN

Kleine reacties

Ustekinumab wordt algemeen zeer goed verdragen en patiënten hebben weinig nevenwerkingen. Toch zijn er enkele mogelijke nevenwerkingen. Duizeligheid en hoofdpijn kunnen voorkomen, net als lokale reacties op de injectieplaats.

Infecties

Patiënten onder een ustekinumab-behandeling kunnen vatbaarder zijn voor sommige infecties. Als er infecties optreden, zijn ze wel vaak mild. We zien voornamelijk infecties van de bovenste luchtwegen (keelontsteking, sinusitis, enz.). Bij klachten of symptomen zijn die passen bij een infectie, kan de behandelende arts de ustekinumab-behandeling soms even onderbreken.

05 SPECIALE SITUATIES

Zwangerschap en borstvoeding

De wetenschappelijke informatie over de veiligheid van ustekinumab tijdens de zwangerschap is beperkt. Tot nu toe zijn er geen aanwijzingen dat het gebruik tijdens de zwangerschap of bij borstvoeding onveilig is. Een overzicht van alle gerapporteerde zwangerschappen toont geen toegenomen risico's voor de moeder of de baby. Europese richtlijnen stellen dat ustekinumab tijdens de zwangerschap overwogen kan worden, rekening houdend met de situatie van de patiënt (bv. ziekte-activiteit, medische voorgeschiedenis).

Vaccinaties

Patiënten die al behandeld worden met ustekinumab mogen geen levend afgezwakte vaccins toegediend krijgen. In de praktijk gaat het dan vooral over de vaccins tegen mazelen en tegen gele koorts. Het merendeel van de beschikbare vaccins zijn echter 'geïnactiveerde vaccins', die zonder problemen toegediend mogen worden aan patiënten in behandeling met ustekinumab. Het jaarlijks griepvaccin wordt bijvoorbeeld sterk aanbevolen, net als een vijfjaarlijkse 'booster' van het pneumokokkenvaccin. Ook de beschikbare vaccins tegen COVID-19 zijn veilig toe te dienen en aanbevolen tijdens de behandeling met ustekinumab.

06 TERUGBETALING

Dien je de medicatie zelf toe met injecties, dan wordt de medicatie via het ziekenfonds vergoed. Je koopt de medicatie in de apotheek en betaalt enkel het remgeld. .

07 JE BEHANDELING IN HET UZ GENT

Opstart

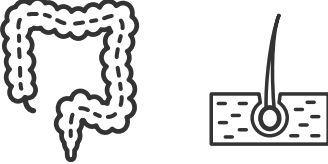
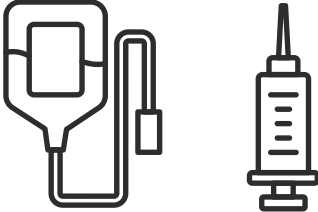
De opstart wordt met de arts besproken. Nadien verloopt de opstart en de praktische opvolging via de IBD-verpleegkundige verlopen.

Contactinformatie

- ▲ De IBD-verpleegkundigen: 09 332 19 14 of IBDnurse@uzgent.be
- ▲ Poli BAS, voor afspraken allerlei: 09 332 95 00
- ▲ Endoscopische eenheid, voor endoscopische afspraken en info over de onderzoeken: 09 332 23 00
- ▲ Dagziekenhuis BAS, als je een behandeling ontvangt op het dagziekenhuis: 09 332 45 57

08 SAMENVATTING

Ziekte van Crohn en Colitis ulcerosa

	Interleukine 12/23-antagonist
Medicatie	Ustekinumab
Merknaam	Stelara®
Werking	Systemische werking
Toedieningsvorm	1 intraveneuze toediening, nadien subcutane inspuiting
Te volgen schama	Start met IV toediening (gewichtsafhankelijk) - Week 0 Onderhoud: 90 mg SC 8-wekelijks
Terugbetaling en kostprijs	Via IBD-vpk - IV: via hospitalisatieverzekering - SC: €12,10/spuit Reële prijs: €2927,47/spuit

---

IBD-centrum

Ingang 12, route 1325

T +32 (0)9 332 95 00

www.uzgent.be/ibd-centrum

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

